

УДК 351.86:004.9:339.9(477.41)

**ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА БЕЗПЕКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ: РОЛЬ
ДП «ЦОТІЗ» У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА
МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В
ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ ЗОНІ ВІДЧУЖЕННЯ**

Солодка Є. О., Коваленко О. В.

Сумський національний аграрний університет

E-mail: solodka.yelizaveta@gmail.com, olexkovalenko@ukr.net

З 24.02.2022 р. діяльність Державного спеціалізованого підприємства «Центр організаційно-технічного і інформаційного забезпечення управління зоною відчуження» (ДП «ЦОТІЗ») як оператора туристичних візитів була миттєво зупинена. Проте підприємство не припинило своєї роботи, а переорієнтувалося на критично важливий сегмент – адміністрування візитів офіційних осіб, науковців та міжнародних технічних місій. В умовах, коли територія Зони стала об'єктом посиленого військового контролю, роль ЦОТІЗ як координатора стала ще вагомішою.

Сьогодні підприємство забезпечує повний цикл супроводу для делегацій МАГАТЕ, іноземних дипломатів та представників міжнародних донорів, які допомагають відновлювати ядерну безпеку України. Цей процес включає не лише перевірку документів, а й складну логістичну координацію з військовими адміністраціями та правоохоронними органами. Досвід, отриманий у супроводі місій високого рівня в умовах війни, стає основою для розробки нових, значно жорсткіших протоколів безпеки, які будуть застосовані після деокупації всього північного регіону та стабілізації ситуації [1].

Сьогодні цифрові інструменти ЦОТІЗ використовуються для обліку та контролю пересування осіб, задіяних у відновлювальних роботах, наукових дослідженнях та технічному обслуговуванні об'єктів ЧАЕС. В умовах мінної небезпеки та присутності військових, точна інформація про те, хто, де і в який час перебуває на території в 2600 кв. км, є критично важливою для збереження життів. Крім того, підтримка працездатності серверів та баз даних дозволяє зберегти накопичену статистичну інформацію, яка буде необхідна для економічного планування післявоєнного відновлення [2].

Фахівці ЦОТІЗ наголошують: база даних туристичних маршрутів потребує повної ревізії та верифікації з боку ДСНС та військових інженерів. Це величезний масив роботи, що включає перевірку кожного об'єкта показу (від Прип'яті до Чорнобиля-2).

Підприємство готує підґрунтя для маркування нових «коридорів безпеки», якими в майбутньому зможуть рухатися відвідувачі. Робота ЦОТІЗ у цьому напрямку є стратегічною: створення «чистих» від мін маршрутів дозволить уникнути хаотичного пересування територією, що є базовою умовою для відновлення будь-якої цивільної активності.

Список літератури:

1. Державне підприємство «ЦОТІЗ» : офіційний сайт. URL: <https://cotiz.org.ua> (дата звернення: 21.03.2026).
2. Офіційна сторінка ДП «ЦОТІЗ» у соціальній мережі Фейсбук URL: <https://www.facebook.com/cotiz.org.ua/>

УДК 581.5:58.085

**ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КУЛЬТУР *IN VITRO*
ДЛЯ МОДЕЛЮВАННЯ МУТАГЕННИХ ЕФЕКТІВ У
РОСЛИННИХ СИСТЕМАХ**

Сорока О. В., Дробик Н. М.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: soroka-o@tnpu.edu.ua

Моніторинг стану довкілля в умовах радіоактивного забруднення є актуальним напрямом сучасної екології та радіоекології. Експозиція рослин до радіаційних факторів може викликати мутації, що впливають на їхній ріст, розвиток та функціонування екосистем. У цьому контексті використання культур *in vitro* стає ефективним інструментом для моделювання мутагенних ефектів, спричинених радіаційним впливом, і для оцінки потенційного ризику для довкілля. В умовах контрольованих асептичних систем *in vitro* можна точно визначати дозу радіації, спостерігати зміни на клітинному та тканинному рівні та проводити експериментальні дослідження без прямого впливу зовнішніх факторів [1].